

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

OTO RIHTARIĆ

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športna vzgoja

RAZVOJ TENIŠKIH TEKMOVANJ V WIMBLEDONU
DIPLOMSKO DELO

MENTOR

Doc. Dr. Tomaž Pavlin

AVTOR: OTO RIHTARIĆ

RECENZENT

Dr. Aleš Filipčič

Ljubljana, 2015

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujem mentorju, dr. Tomažu Pavlinu, za strokovno vodenje, pomoč in nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Posebna zahvala gre staršem, ki so mi omogočili študij na Fakulteti za šport, me spodbujali in podpirali ter mi stali ob strani vsa leta mojega študija.

Ključne besede: zgodovina, tenis, Wimbledon, tekmovanja, igralci, loparji

RAZVOJ TENIŠKIH TEKMOVANJ V WIMBLEDONU

Oto Rihtarič

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2015

Športna vzgoja, Tenis

Število strani: 36 ; število tabel: 3 ; število grafov: 0

IZVLEČEK

Zelo pomembno je poznati vsaj nekaj osnovnih potez zgodovine športne panoge, s katero se ukvarjamo. O Wimbledonu je veliko napisanega v angleškem jeziku, zelo malo pa v slovenščini. Namen moje diplomske naloge je bil raziskati, kje so začetki tenisa, kako so se v Wimbledonu tekmovanja razvijala skozi čas, kako je tenisu naraščala popularnost, kako je Wimbledon vplival na razvoj mode, kako je tehnološki razvoj vplival na razvoj teniške igre in kdo so bila največja teniška imena posameznih obdobij. Diplomsko delo torej ponuja informacije o tem, kako je Wimbledon dosegel takšno podobo, kot jo ima danes.

Pri pisanju tega diplomskega dela je bila uporabljena deskriptivna metoda. Pomagali smo si z obstoječimi domačimi in tujimi viri, pa tudi z lastnimi izkušnjami.

Keywords: history, tennis, wimbledon, championships, players, racquets

DEVELOPMENT OF THE CHAMPIONSHIPS IN WIMBLEDON

Oto Rihtarić

University of Ljubljana, Faculty of Sport, 2015

Number of pages: 36

Number of tables: 3

Number of graphs: 0

ABSTRACT

It is very important to know some basics about sport that we deal in. In English, it is written so much about Wimbledon, but its not the same with Slovenian. The intention of my graduation thesis was to explore where tennis began, how Wimbledon championship was developing through years, how tennis became so popular, how Wimbledon affected on fashion, how technological evolution affected on development of tennis and who were the greatest tennis players in each period of Wimbledon. My graduation thesis therefore provides information about how Wimbledon reached the appearance as it is today.

In writing this thesis it is used descriptive method. We used existing domestic and foreign sources, as well as our own experience.

KAZALO

1	UVOD.....	8
1.1	ZGODOVINA TENISA V SVETU	8
1.2	PREDMET IN PROBLEM	9
2	METODE DELA.....	9
3	»THE CHAMPIONSHIP WIMBLEDON« OD NASTANKA DO DANES	10
3.1	ZAČETKI TENISA V ANGLIJI	10
3.1.1	STIL OBLAČENJA MED IGRO V ČASU NARAŠČANJA POPULARNOSTI TENISA.....	11
3.2	TEKMOVANJA V ČASU OD 1877 DO 1900.....	13
3.2.1	PRVO TEKMOVANJE LETA 1877	13
3.2.2	MOŠKA TEKMOVANJA POSAMEZNO DO leta 1884	13
3.2.3	UVAJANJE ŽENSKEGA TENISA IN MOŠKIH DVOJIC V WIMBLEDON.....	14
3.2.4	NOVOSTI V WIMBLEDONU DO LETA 1900.....	15
3.3	RAZVOJ WIMBLEDONA V ČASU OD 1901 DO ZAČETKA PRVE SVETOVNE VOJNE.....	17
3.3.1	NAJVEČJA TENIŠKA IMENA TEGA ČASA.....	18
3.4	SPREMEMBE V WIMBLEDONU V ČASU OD 1919 DO 1930.....	19
3.4.1	IZGRADNJA CENTRALNEGA IGRIŠČA »CENTRAL COURT«	19
3.4.2	NAJVEČJA TENIŠKA IMENA OBDOBJA 1919–1930	20
3.5	WIMBLEDON PRED DRUGO SVETOVNO VOJNO, 1931–1939.....	22
3.6	TEKMOVANJA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI, 1946–1966.....	23
3.7	UVAJANJE PROFESIONALNEGA TENISA V WIMBLEDONU LETA 1968.....	25
3.8	EKSPANZIJA WIMBLEDONSKEGA TENISA OD LETA 1968 DO 1985	26
3.8.1	NAJVEČJA TENIŠKA IMENA OBDOBJA 1968–1985	28
3.9	SPREMEMBE V WIMBLEDONU OD 1986 DO DANES.....	30
3.10	TRADICIJA V WIMBLEDONU	32
3.10.1	POBIRALCI IN POBIRALKE ŽOGIC.....	32
3.10.2	WIMBLEDONSKI POKALI.....	33
3.10.3	BARVE IN UNIFORME	34

4 SKLEP	35
5 VIRI	36

KAZALO SLIK

Slika 1. Slika prikazuje set Wingfieldove opreme.	11
Slika 2. Slika prikazuje Wingfieldovo Sphairistike igrišče, ki je bilo v obliki peščene ure. Igralec je lahko z diamantnega dela igrišča serviral v polje, kjer sta stala nasprotna igralca.....	11
Slika 3. Henry Jones, prvi sodnik in zagovornik "lawn tenisa"	13
Slika 4. Slika prikazuje dvojčka Williama in Ernesta Renshawa.	15
Slika 5. Slika prikazuje tramvaje v Worple Roadu leta 1907. Vozili so od Raynes Parka do konca Hill Roada.	17
Slika 6. Slika predstavlja Slazenger žoge ki so bile prvič uporabljene leta 1902, potem od leta 1922 do danes ostale uradna žoga tekmovanja.	18
Slika 7. Slika prikazuje končni načrt centralnega igrišča.	20
Slika 8. Slika prikazuje Suzanne Lenglen med igro.....	21
Slika 9. Slika prikazuje majico Freda Perryja. Logo Freda Perryja je lovorjev venec, ki temelji na originalnem simbolu Wimbledona.....	23
Slika 10. Slika prikazuje Billie Jean King med tekmo z novim loparjem Wilson T2000.	26
Slika 12. Slika prikazuje novi logo Wimbledona.....	30
Slika 13. Slika prikazuje pobiralce žogic iz leta 1927 (Barett, 2014).	32
Slika 14. Slika levo predstavlja »Field Cup«, pokal ki je dodeljen zmagovalcu na prvem tekmovanju leta 1877.	33
Slika 15. Slika desno prikazuje zmagovalni pokal, ki se v Wimbledonu podeljuje od leta 1887.....	33
Slika 16. Slika prikazuje pokal, podeljen prvi zmagovalki wimbledonskega tekmovanja 1884.	34

KAZALO TABEL

Tabela 1. Tabela prikazuje pomembnejše dogodke v Wimbledonu v zadnjih letih 19. stoletja (Barett, 2014).	15
Tabela 2. Tabela prikazuje denarne nagrade v Wimbledonu od leta 1968 do 2007 (Wimbledon, 2015)..	28
Tabela 3. Tabela prikazuje spremembe oblačil pobiralcev žogic skozi čas.	32

1 UVOD

Tenis je prijetna športno-družabna igra, pri kateri igralca (ali 4 igralci, kadar gre za igro dvojic) menjaje udarjata žogico preko mreže v tekmečevo polje, omejeno s črtami (Klemenc, 1987).

Tenis spada med individualne športne panoge in se igra na igrišču, ki ima predpisane mere. Igralno polje je pri igri posameznikov omejeno na približno 100 m², višina mreže pa je od 91,4 do 107 cm. Cilj igre je z loparjem udariti žogico preko mreže v nasprotnikovo polje tako, da je nasprotnik ne more vrniti preko mreže. Žogico je treba udariti, ko se enkrat dotakne tal, oziroma neposredno v njenem letu. Igra oziroma točka traja, dokler žogica ne pade na igrišče dvakrat zapovrstjo ali z igrišča oziroma do napake nasprotnika (Kugonić, 1990).

Za razliko od večine športov, kjer je čas igre točno določen, je tenis šport, ki ni časovno omejen. Štetje točk je pri tenisu specifično in edinstveno, saj ga pri drugih športih ne srečamo. Značilnost točkovanja pri tenisu je, da se vsaka igra v vsakem nizu začenja znova, kar pomeni, da visoko vodstvo tekmovalcu še ne zagotavlja zmage. Zaradi tega je lahko dolžina teniških dvobojev različna – manj kot eno uro ali celo več ur. Poleg tega se pri igranju tenisa zvrstijo številni različni udarci različnih hitrosti (tudi več kot 200 km/h), različnih rotacij in pri različnih položajih. Vse to dokazuje, da mora biti uspešen teniški igralec kondicijsko in psihično dobro pripravljen, imeti mora visoko raven gibalnih sposobnosti in veščin ter tehničnega in taktičnega znanja (Omerzel, 2007).

1.1 ZGODOVINA TENISA V SVETU

Začetki teniške igre segajo daleč v zgodovino, vendar sodi tenis med mlajše športne panoge.

Začetki teniške igre segajo v 12. stoletje. V 14. stoletju se je v Italiji pojavila igra »Pallone« in v Franciji »Le jeu de Paume« – igra z dlanjo, kjer so žogico, izdelano iz las, slame in žime ter oblečeno v usnje, z roko udarjali preko napete vrvi. V 17. stoletju je vrv zamenjala mreža, namesto udarcev z dlanjo pa so začeli uporabljati loparje, izdelane iz lesa, le da so bili manjši od lesenih loparjev, ki so jih uporabljali v Wimbledonu, mreža na njih pa je bila iz posušenih živalskih črev (Klemenc, 1987; Friščić, 2004).

Beseda tenis se je razvila iz francoske besede »tenez«, kar pomeni ujemite oziroma držite. Glede na temo, bi lahko izvor termina tenis lahko razširil, ker obstaja več teorij. Na francoskih dvorih, kjer je bila igra, podobna današnjemu tenisu, zelo popularna, je bil običaj, da je igralec, ki je serviral, na začetku igre zavpil »tenez« – ujemite. Kasneje se je igra preselila v Anglijo, kjer so Angleži, ki so si izmislili prva pravila, francosko besedo »tenez« preoblikovali v današnji »tennis« (Friščić, 2004).

1.2 PREDMET IN PROBLEM

V diplomskem delu bomo pozornost posvetili razvoju wimbledonskih teniških tekmovanj od leta 1877, saj je bilo takrat odigrano prvo teniško tekmovanje na travnati podlagi v Wimbledonu. Zanimal nas bo razvoj tekmovanj, spremembe, ki so se dogajale v tem času, ter kako se je klub razvijal in rasel. Natančneje bomo raziskali, kako so wimbledonska tekmovanja vplivala na razvoj teniške igre, opreme, igrišča in pravil. Ne nazadnje nas bo zanimalo tudi, kdo so najuspešnejši zmagovalci wimbledonskih tekmovanj ter kakšne pogoje so imeli v trenažnem procesu. Dotaknili se bomo tudi tega, kako je wimbledonsko tekmovanje vplivalo na razvoj športnih oblačil in medijev. Glavni cilj diplomskega dela bo torej predstaviti preteklost wimbledonskih tekmovanj v slovenskem jeziku, saj literature na to temo primanjkuje.

2 METODE DELA

V diplomskem delu bo uporabljena deskriptivna metoda, pregledani bodo različni viri domače in tuje literature različnih medijev.

3 »THE CHAMPIONSHIP WIMBLEDON« OD NASTANKA DO DANES

Wimbledon je najstarejše in najuglednejše teniško tekmovanje. Je tretji Grand Slam turnir v letu po vrsti. Igra se po Australian Openu in Roland Garrosu (Wimbledon, 2015). Znan je po tem, da se igra na travi in da v času igranja zelo pogosto dežuje, kar sproža akrobatske akcije delavcev (pokrivanje igrišča, pospravljanje mrež, pobiranje žogic ipd.).

3.1 ZAČETKI TENISA V ANGLIJI

Leta 1870 so v Angliji ustanovili All England Croquet Club v delu Londona, ki se imenuje Wimbledon. V tem času sploh niso mislili na zgraditev teniških igrišč, ker je popularnost tenisa padala in se je igra še vedno igrala samo v zaprtih prostorih.

Zelo velik vpliv na razvoj teniške igre na travi je imelo tudi odkritje Charlesa Goodyeara, ki je leta 1839 surovo gumo grel z žveplom in dobil elastično žogico.

Anglež Walter Clopton Wingfield, bivši vojak, je leta 1873 zasnoval, patentiral, izdelal in spodbujal lastno različico tenisa, ki se je igrala na odprtem na travi. Tej igri je dal ime »Sphairistike« (gr. igra z žogo). Wingfield je Sphairistike prodajal v škatlah, v katerih sta bili shranjeni dve stojali za mrežo, mreža, loparji, indijske gumijaste žogice, navodila za izdelavo igrišča in pravila igre. Cena tega kompleta je znašala 25 funtov, kar v tistem času ni bilo malo. Kljub temu je bilo med 6. julijem in 1. avgustom 1874 prodanih 353 kompletov opreme. Wingfieldove stranke so bile večinoma bogate angleške družine, med njimi tudi kraljeva, ki jim ni bilo težko izplačati tako visokega zneska. Wingfield je kasneje, po nasvetu bodočega predsednika vlade Arthurja Balfourja, ime igre spremenil v »lawn tennis«.

Slika 2. Slika prikazuje Wingfieldovo Sphairistike igrišče, ki je bilo v obliki peščene ure. Igralec je lahko z diamantnega dela igrišča serviral v polje, kjer sta stala nasprotna igralca.

Leta 1875 so se člani All England Cluba odločili, da bodo eno igrišče za kriket spremenili v teniško igrišče. Leto kasneje so bila podobno preurejena še štiri igrišča za kriket, saj so razmišljali o organiziranju prvega teniškega turnirja. Pomembno je poudariti, da sta se oblika in velikost teniškega igrišča razlikovali od Wingfieldovega »lawn tenisa«. Tako se je tenis začel razvijati, njegova popularnost pa je naraščala (Barett, 2014).

3.1.1 STIL OBLAČENJA MED IGRO V ČASU NARAŠČANJA POPULARNOSTI TENISA

V poletnem času je na sončni angleški travi prosti čas vse bolj pogosto minil ob igranju »lawn tenisa«. Ker je taka igra povezovala ljudi, je bilo zelo pomembno, kako so bili igralci oblečeni. Ženske so nosile dolga bombažna oblačila, s katerimi so pokrivala svoje gležnje. Na glavi so imele klobuke z barvnimi svilenimi trakovi.

Slika 1. Slika prikazuje set Wingfieldove opreme.

Moški so nosili hlače za golf, dolge do goleni. Na nogah so imeli navlečene dolge barvne nogavice. Obuvali so se v črne čevlje, ki so imeli spodaj kratke konice, da jim noga na vlažni travi ne bi zdrsavala. Na zgornjem delu telesa so imeli oblečene dolge, večinoma črtaste rokave (Barett, 2014).

3.2 TEKMOVANJA V ČASU OD 1877 DO 1900

Kot smo že omenili, so se leta 1875 začela graditi teniška igrišča v »All England Criket clubu«. V tem času so bili najpopularnejši športi golf, nogomet in kriket. Vzporedno z gradnjo teniških igrišč se je začela močna promocija tenisa. Igrale so ga predvsem bogate angleške družine, ker so si takrat le one lahko privoščile takšen luksuz. Poleg tega je bil tenis nekaj novega v njihovem življenju, nekaj, kar niso še nikoli preizkusili (Barett, 2014).

3.2.1 PRVO TEKMOVANJE LETA 1877

Aprila 1877 se je »All England Criket« klub preimenoval v »All England Criket and Lawn Tennis« klub. 2. junija se je odbor kluba odločil, da bo organiziral teniško tekmovanje, ki se bo začelo 9. junija. Organizatorji so bili Henry Jones (sodnik), Julian Marshall in C. G. Heathcote. Sprejeli so sistem točkovanja (15, 30, 40) s prejšnjih turnirjev Royal tennisa, ki se je igral na dvorih. Na koncu vsakega niza so igralci menjali strani. Igrišče je bilo pravokotno, merilo je 23,77 m x 8,22 m; imelo je mrežo, visoko 1,5 m pri stojalih in 0,91 m na sredini. Osnovna črta je bila 7,92 m od mreže. Žogica je morala v premeru meriti od 0,05 do 0,06 m.

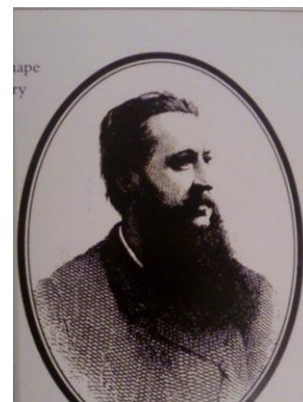
Na tekmovanju se je pomerilo 22 igralcev. Igralo se je na tri dobljene nize – takšen način tekmovanja se je ohranil do danes. Prvi zmagovalec je bil Spencer Gore. Premagal je Williama Marshalla z rezultatom: 6 : 1, 6 : 2 in 6 : 4. Za zmago je prejel nagrado v vrednosti 12 gvinej. Druga nagrada je bila 7 gvinej, tretja pa 3 gvineje.

Zanimivo je, da je bilo prvo tekmovanje organizirano zato, da bi zbrali sredstva za popravilo valjara za ponija, ki je bil zelo pomemben za vzdrževanje trave, na kateri so igrali tenis in kriket. Vstopnica za gledalce je stala 1 funt.

3.2.2 MOŠKA TEKMOVANJA POSAMEZNO DO leta 1884

Od prvega tekmovanja do leta 1884 je v Wimbledonu potekalo samo tekmovanje moških posamezno. Z naraščanjem popularnosti tenisa so na tekmovanje iz leta v leto prihajali vse boljši igralci iz Anglije in Amerike.

Leta 1877, po končanem prvem tekmovanju, je Henry Jones zbral vse podatke in ugotovil, da je od 601 odigranih gemov (iger) 376 dobil server in 225 sprejemalec servisa. V tem času so še vedno servirali spodnji servis (servis pod ramenom), vendar so že takrat ugotovili, da servis omogoča prednost v igri. Zaradi tega so se odločili razdaljo servisne črte do mreže zmanjšati s

Slika 3. Henry Jones, prvi sodnik in zagovornik "lawn tennisa"

7,92 na 6,71 m ter višino mreže na robovih na 1,45 m, na sredini pa je višina ostala enaka. Določili so še, da zmagovalcu tekmovanja prejšnjega leta ni treba igrati tekem vse do finala, ampak čaka tistega, ki premaga vse ostale. Nato se s tem igralcem pomeri za zmago (t. i. »Challenge Round«) (1877 Wimbledon Championship, 2015).

Leta 1878 sta se v finalni tekmi srečala Angleža Spencer Gore in Frank Hadov. Hadov je zmagal v treh nizih: 7 : 5, 6 : 1 in 9 : 7. Po tej tekmi nista nikoli več tekmovala v Wimbledonu.

Tretji zmagovalec Wimbledonu (leta 1879) je bil tudi Anglež, in sicer Revd John Hartley. Bil je prvi, ki mu je uspelo obraniti naslov – leta 1880 proti Herbertu Lawfordu. Finale je takrat spremljalo okrog 1300 gledalcev.

Istega leta je prišlo tudi do manjših sprememb v dolžini igrišča. Servisna črta je bila približana mreži, na 6,4 m. Dodane so bile table z rezultati, ki so gledalcem omogočale lažje spremljanje dogodka. Priznan je bil »let« service v igri. Uvedli so še pravilo: če se igralec dotakne mreže ali žogice, ki še ni prišla na njegovo stran, izgubi točko. Na podlagi podatkov ugotavljamo, da so bila takratna teniška igrišča po dolžini in širini usklajena z dimenzijami igrišča, ki jih poznamo danes.

Od leta 1881 do 1886 je na Wimbledonu zmagoval William Renshaw. Na wimbledonsko travo je uvedel moderni tenis, katerega značilnosti so bili močni servisi, voleji in kakovosten smeš. Zato ga imenujejo oče tenisa. Leta 1889 mu je ponovno uspelo zmagati na Wimbledonu; tako je bil s sedmimi zmagami najpomembnejše ime Wimbledonu vse do Peta Samprasa in Rogerja Federerja.

Pomembno je poudariti, kako je Wimbledon močno vplival na razvoj industrije in povezoval ljudi. Z izgradnjo železnice je bilo omogočeno, da so ljudje obiskovali ta dogodek in se družili. Na urbani razvoj je vplival velik dotok prebivalstva. Leta 1861 je v Wimbledonu živelo 4600 ljudi, leta 1901 pa 41.000. Teniška tekmovanja v Wimbledonu so večinoma obiskovali bogatejši sloji prebivalstva, ki so si lahko privoščili ne samo tenis, ampak tudi vlaganje v infrastrukturo mesta. Prodajali so nove izdelke in ideje. Tako je Wimbledon postal kraj, ki je združeval podjetnike (Barett, 2014).

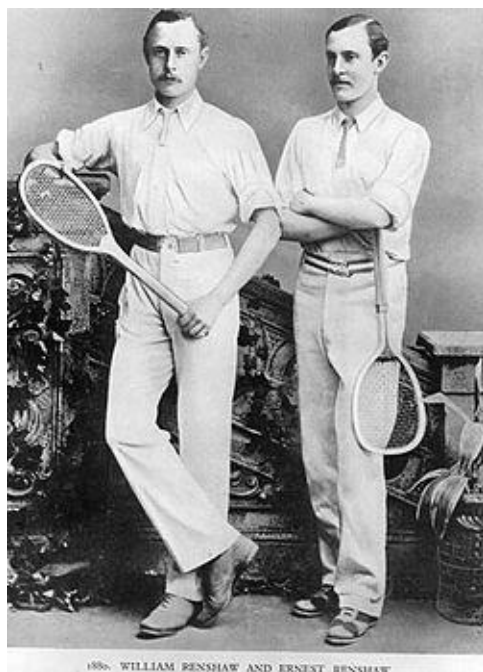
3.2.3 UVAJANJE ŽENSKEGA TENISA IN MOŠKIH DVOJIC V WIMBLEDON

Ko je bilo leta 1884 uvedeno žensko tekmovanje posamezno, je širša javnost tenis prepoznala kot bistveno prednost, saj ga lahko igrata oba spola.

Že pred letom 1884 so večkrat poskušali uvesti žensko posamično tekmovanje, vendar je bila ta ideja vljudno zavrnjena. Ko se je Londonski atletski klub končno odločil, da ženske postanejo del wimbledonskega tekmovanja, je šel njegov odbor v akcijo. Na predlog vseh članov je bilo

dogovorjeno, da se bo žensko posamično tekmovanje igralo po končanih tekmah moških posamezno. Nagrada za zmagovalko je znašala 20 gvinej (srebrna cvetna košarica).

Leta 1884 je bilo v Wimbledonu uvedeno moško tekmovanje v dvojicah. Za nagrado je bil podeljen pokal, ki ga je Wimbledonu podarila oxfordska univerza. Prvič so nastopili tudi tekmovalci iz ZDA. Dvojčka Renshaw sta na tekmovanju v dvojicah v šestih letih petkrat zmagala (Barett, 2014).

Slika 4. Slika prikazuje dvojčka Williama in Ernesta Renshawa.

3.2.4 NOVOSTI V WIMBLEDONU DO LETA 1900

Do začetka 20. stoletja je prišlo do pomembnih sprememb in dogodkov, ki so predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 1. Tabela prikazuje pomembnejše dogodke v Wimbledonu v zadnjih letih 19. stoletja (Barett, 2014).

1886	Za ženske posamezno in moške dvojice uveden Challenge Round. Okrog takratnega centralnega igrišča so bila urejena nova stojišča za gledalce.
1887	15-letna Charlotte Dod je zmagala v ženskom posamičnem tekmovanju.
1888	Tekmovalci so lahko prvič igrali tudi v nedeljo.
1889	William Renshaw je sedmič osvojil posamično moško tekmovanje.

1894	V paviljon so bili vgrajeni tuši in kopeli.
1895	Na centralnem igrišču je bila postavljena dolga ponjava. Wimbledon je prvič obiskal član kraljeve družine – princesa Stephanie iz Avstrije.
1899	Klub se je preimenoval v All England Lawn Tennis and Croquet Club. Tako se imenuje še danes. Uvedeno je bilo žensko tekmovanje v dvojicah, vendar ni bilo uradnega tekmovanja v tej panogi.
1900	Uvedeno je bilo tekmovanje v mešanih dvojicah, vendar ni bilo uradnega tekmovanja v tej panogi.

3.3 RAZVOJ WIMBLEDONA V ČASU OD 1901 DO ZAČETKA PRVE SVETOVNE VOJNE

Eden pomembnejših dogodkov, ki je zelo vplival na razvoj Wimbledona, je bil Marconijev prenos Morsejevih signalov preko Atlantika. V Wimbledonu so zatem v Gotic Lodgeu začeli z eksperimentiranjem z radijskimi valovi. To so bili zametki Radia Wimbledon, ki ima pri prenašanju informacij na velike razdalje še danes zelo pomembno vlogo.

V Wimbledonu so začeli graditi tramvajsko progo, ki je začela obratovati leta 1907, toda le v ulici Hill Road. Kasneje so jo povezali z wimbledonsko postajo. Sočasno so si ljudje gradili družinske hiše, saj je Wimbledon postal zelo priljubljena mestna četrt. Ustanovljena je bila organizacija »Lawn Tennis Association«, ki je nadzirala razvoj Wimbledona. Leta 1903 je bilo 5300 prodanih vstopnic, leta 1905 pa že 15.500. Ta podatek kaže, kako hitro je naraščala popularnost tega tekmovanja.

Slika 5. Slika prikazuje tramvaje v Worple Roadu leta 1907. Vozili so od Raynes Parka do konca Hill Road.

Leta 1902 je bila na zahtevo takratnih najboljših igralcev zamenjana stara žogica proizvajalca Ayres z novo žogico Slazenger, izdelano za igranje na travi. Ta žogica je še danes uradna žogica tekmovanja.

Leta 1904 so na centralnem igrišču zgradili sedišča s 600 sedeži.

Leta 1913 je bil kupljen nov valjar na motor. Bil je zelo težak in je imel pomembno vlogo pri kakovostnem urejanju igrišč.

Po trinajstih letih neuradnih tekmovanj ženskih in mešanih dvojic so bila leta 1913 končno tudi uradno uvedena (Barett, 2014).

Slika 6. Slika predstavlja Slazenger žoge ki so bile prvič uporabljene leta 1902, potem od leta 1922 do danes ostale uradna žoga tekmovanja.

3.3.1 NAJVEČJA TENIŠKA IMENA TEGA ČASA

Po pregledu literature smo ugotovili, da sta bili največji imeni tega časa Laurence Doherty in Dorothea Chambers.

Laurence Doherty je bil do Freda Perryja eden najboljših teniških igralcev v Angliji in svetu. Bil je zelo popularen, in to kljub temu, da mediji še niso bili tako razviti. Od leta 1902 do 1906 je zaporedoma zmagoval na Wimbledonu. Veliko Britanijo je pripeljal do zmage na Davis Cupu, zmagal pa je tudi na US openu leta 1903. S to zmago je postal prvi tujec, ki mu je to uspelo.

Dorothea Chambers je bila najverjetneje najboljša teniška igralka pred prvo svetovno vojno. Od leta 1903 do 1914 je sedemkrat zmagala v Wimbledonu. Leta 1919 je skoraj prišla do osme zmage, vendar jo je po napeti tekmi premagala Suzanne Lenglen. Imela je 2 otroke in je postala tretja mama zmagovalka.

3.4 SPREMEMBE V WIMBLEDONU V ČASU OD 1919 DO 1930

Med prvo svetovno vojno (1914–1918) se tekmovanje v Wimbledonu ni izvajalo. Različne donacije članov in dobrotnikov so omogočile preživetje kluba.

Leta 1919 pa je Wimbledon spet zaživel. Takrat je na tekmovanju lahko igralo 128 igralcev. Govorilo se je o zmanjšanju števila igralcev, ki bi lahko nastopili, ker so med njimi obstajale velike razlike v kakovosti igre. Leto kasneje se je na tekmovanje prijavilo 150 tekmovalcev. Zato so morali ustanoviti odbor, ki je odločal, kdo lahko nastopi. Odbor je imel pri tem težave, saj ni bilo pravil, ki bi določala kriterije za nastop na turnirju. Leta 1923 so sprejeli vseh 133 tekmovalcev, vendar je moralo 5 igralcev odigrati dodaten krog za uvrstitev na glavni turnir. A to ni bila najboljša rešitev. Zato je bilo leta 1925 uvedeno kvalifikacijsko tekmovanje, ki se je igralo v klubu Roehampton.

Leta 1922 so ukinali »Challenge Round« za moške in ženske posamezno ter za moške dvojice. Ženske in mešane dvojice niso poznale »Challenge Rounda«, ker so bile uvedene v skladu s statutom tekmovanja iz leta 1913.

V spominu bo ostalo leto 1924, ko so prvič javno glasovali za podelitev vstopnic za centralno igrišče. Pomembno je poudariti, da je bilo istega leta odprto igrišče »No.1 Court« z 2500 sedeži in 750 stojišči.

Naj še poudarimo, da je leta 1927 prvič potekal radijski prenos iz Wimbledonu. Istega leta so na centralnem igrišču sodniki tekme prvič vodili s pomočjo ozvočenja.

Leta 1929 so se na centralnem igrišču pojavili električni semaforji, ki so gledalcem omogočali lažje spremljanje rezultata med igro.

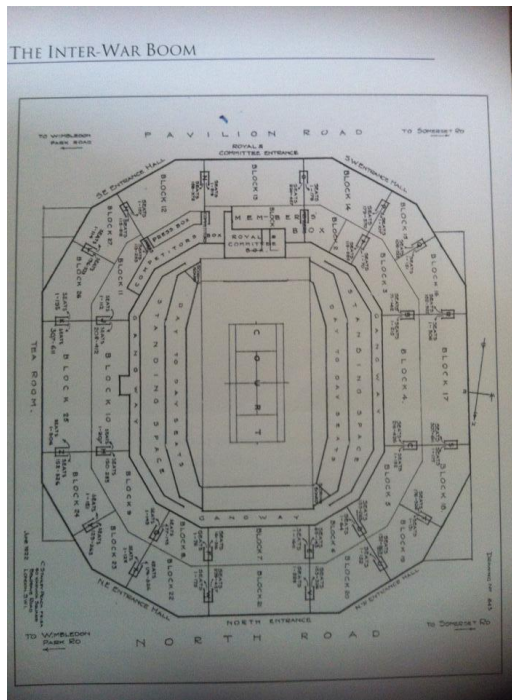
Leta 1930 je bilo na centralnem igrišču izvedeno tekmovanje »British Professional Championship«, in to prvič in zadnjič. Takrat se je na centralnem igrišču pojavil tudi hladilnik, nastavljen na 68 stopinj farenheita, ki je vzdrževal primerno temperaturo žogic (Barett, 2014).

3.4.1 IZGRADNJA CENTRALNEGA IGRIŠČA »CENTRAL COURT«

Z vedno večjo priljubljenostjo Wimbledonu je postajalo jasno, da obstoječi objekti ne zadovoljujejo več potreb gledalcev, čeprav si je tekme na centralnem igrišču lahko ogledalo 3500 ljudi. Barett (2014) navaja, da je imela policija leta 1919 velike težave z vzdrževanjem reda

v Worple Roadu in da je bilo življenje prebivalcev oteženo. Odločili so se, da bodo zgradili novo centralno igrišče, vendar je bilo treba najti novo lokacijo.

Nova lokacija je bilo področje Wimbledon Park Rosta, ki je danes znano kot Church Road. To je bila kmetija, ki je pripadala lokalnim lastnikom. Leta 1920 je bil ustanovljen »All England Lawn Tennis Ground Ltd«, ki je bil zadolžen za nakup treh parcel s te kmetije. Ko so bile formalnosti nakupa končane, je bil za arhitekta izbran Stanley Peach. Njegova naloga je bila oblikovati nov dizajn za klubske prostore, ki so vključevali centralno igrišče.

Slika 7. Slika prikazuje končni načrt centralnega igrišča.

26. junija 1922 je centralno igrišče odprl kralj George V. Tekme na njem si je lahko ogledalo 13.500 gledalcev (Barett, 2014).

3.4.2 NAJVEČJA TENIŠKA IMENA OBDOBJA 1919–1930

Od 1919 do 1930 si je 12 naslovov razdelilo šest moških in tri ženske. Med njimi naj izpostavimo Williama Tildena, francosko trojko Jeana Borotra, Reneja Lacosta in Henrija Cocheta ter igralko Suzanne Lenglen.

William Tilden je bil prvi Američan, ki je leta 1920 zmagal na Wimbledonu. Naslednje leto je naslov obranil. Bil je igralec, ki je mojstrsko odigral vsako točko. V spominu bo ostal kot nesmrtni teniški igralec.

Rene Lacoste je bil Francoz, ki mu je na Wimbledonu uspelo zmagati dvakrat, leta 1925 in 1928. Še kot igralec je prevzel simbol krokodila, ko je dobil potovalno torbo, izdelano iz krokodiljega usnja. Po končani tekmovalni karieri je ustanovil uspešno podjetje športne opreme Lacoste, ki je znana po simbolu krokodila.

Francozinja Suzanne Lenglen je ena od najboljših teniških igralk vseh časov. Na Wimbledonu je zmagala petkrat zapored, od leta 1919 do 1923, nato pa še leta 1925. Bila je celostna igralka. Njeno gibanje je bilo elegantno, kot pri baletni plesalki. Imela je izjemno osebnost in karizmo. Vsem je bila všeč njena obleka, ki je bila krajša, kot je bilo takrat v navadi, in bolj prozorna. Vedno je nosila tudi povez za glavo. S svojim slogom oblačenja je vplivala na razvoj mode.

Slika 8. Slika prikazuje Suzanne Lenglen med igro.

Nikoli se ni poročila, umrla je zaradi levkemije leta 1938 (Barett, 2014).

3.5 WIMBLEDON PRED DRUGO SVETOVNO VOJNO, 1931–1939

To je bil čas gospodarske recesije tako v Veliki Britaniji kot drugod po svetu. Kljub temu je Wimbledon doživel pozitivne spremembe. Do leta 1926 je bila dokončana podzemna železnica, ki je vozila skozi južni Wimbledon. Leta 1931 so tramvaje v Wimbledonu zamenjali impresivni in udobni trolejbusi na električni pogon. Povečeval se je tudi cestni promet, zato je bilo treba gledalcem zagotoviti več parkirnih mest. Med letoma 1931 in 1951 je bilo kupljenih 6 parcel, ki so jih spremenili v parkirišča.

Leta 1931 so bili na vseh igriščih All England Cluba postavljeni semaforji, na igriščih pa so prvič postregli s hladno vodo. Istega leta se je Sidney Wood na igrišču pojavil brez nogavic in tako začel z modo, ki je postala univerzalna. Igralke in igralci so se v tem času na igriščih pojavljali v različno dolgih oblačilih, kot da bi želeli pozornost preusmeriti nase, vendar je wimbledonska tradicija zapovedovala, da morajo biti vsi oblečeni v bela oblačila. Tega so se držali vsi.

Pobiralci žogic so postali sestavni del tekmovanja, ko so leta 1932 dobili nove uniforme. Oblečeni so bili v sive majice in dolge sive hlače, na glavi pa so imeli sive klobuke.

Leta 1934 je bil Fred Perry prvi Britanec, ki je zmagal na Wimbledonu po ukinitvi »Challenge Rounda«. Zmagovalni naslov je uspešno branil do leta 1936.

Leta 1937 se je prvič zgodil televizijski prenos zaključnih tekem z Wimbledonu.

V sami teniški igri večjih sprememb ni bilo. Še vedno se je igralo z lesenimi loparji, žogice so bile enake in teniška igrišča so se pripravljala na enak način (Barett, 2014).

3.6 TEKMOVANJA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI, 1946–1966

Med drugo svetovno vojno v Wimbledonu tekmovanj ni bilo. Oktobra 1940 je bomba zadela streho centralnega igrišča in uničila 1200 sedežev. Stadion je bil obnovljen leta 1949.

Po drugi svetovni vojni so na travnatih igriščih Wimbledonu prevladovali Američani. Ameriški tenis je prinesel v Wimbledon predvsem boljšo kondicijsko pripravljenost igralcev, saj jih je bila velika večina zaposlena v vojski. Glavni razlog za prevlado ameriškega tenisa je bil, da so med vojno v ZDA potekala tekmovanja, wimbledonski klub pa je bil odprt za različne civilne in vojaške namene. To je pripeljalo do upadanja kakovosti britanskega tenisa in števila britanskih tekmovalcev. Zato je povsem razumljivo, da so bili Američani zmagovalci Wimbledonu od leta 1947 do 1951.

To je bilo obdobje, v katerem se je spremenila predvsem teniška moda. Leta 1946 je dolge hlače zadnjič nosil zmagovalec Yvon Petra iz Francije. Od takrat so bili vsi moški oblečeni v bele kratke majice, ki so lahko imele ovratnik, ter v kratke bele hlače. Obuti so bili v bele čevlje in bele nogavice. Ženske so nosile bele svilene obleke do kolen, obute pa so bile v bele nogavice in bele čevlje. Na zapeljivih so pogosto nosile bombažne znojnice, na glavi pa bombažne trakove.

Nova oblačila so bila rezultat novih podjetij, ki so skušala s svojimi izdelki prek igralcev prodreti na trg. Fred Perry je leta 1952 začel uporabljati belo bombažno polo majico z gumbi med razrezom. Majica je v Wimbledonu hitro doživela velik uspeh.

Slika 9. Slika prikazuje majico Freda Perryja. Logo Freda Perryja je lovorjev venec, ki temelji na originalnem simbolu Wimbledonu.

Leta 1947 je bilo v Wimbledon prvič povabljenih 18 mladincev iz različnih evropskih dežel, 10 fantov in 8 deklet, ki so prišli gledat in kasneje tekmovali v All England klub, vendar na trdi podlagi. Vsi so bili mlajši od 18 let. Prvi zmagovalec je bil Kurt Nielsen iz Danske. Dve leti kasneje so tekmovanje preselili na travnata igrišča, vendar statusa uradnega tekmovanja ni dobilo vse do leta 1975. Število nastopajočih na tekmovanju se je povečalo na 48 igralcev (leta 1975) in igralk (1981). Leta 1977 so bili uvedeni glavni nosilci. Leta 1986 je tekmovanje postalo tako popularno, da je na njem nastopilo 64 igralcev. Leta 1998 je bil uveden kvalifikacijski turnir za tekmovanje mladincev. Vsi štiri dogodki (moški in ženski posamezno in dvojice) potekajo pod nadzorom sodnikov in z enako profesionalnim pristopom kot vsa ostala wimbledonska tekmovanja (Barett, 2014).

3.7 UVAJANJE PROFESIONALNEGA TENISA V WIMBLEDONU LETA 1968

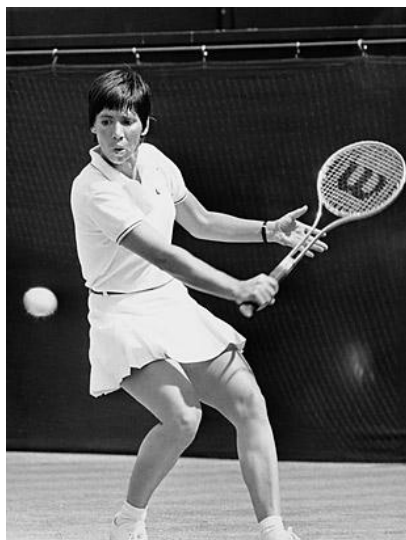
V 60. letih prejšnjega stoletja je bilo veliko govora o amaterskem in profesionalnem tenisu. Igralci, ki so imeli pogodbe, niso smeli nastopati na amaterskih tekmovanjih, med katera so spadali tudi Grand Slam turnirji – in Wimbledon je bil eden izmed njih. Dilema med amaterizmom in profesionalizmom je teniški svet oropala odgovora na vprašanje, kdo je največji igralec vseh časov, saj Avstralec Rod Laver, edini, ki je v svoji karieri osvojil dva amaterska Wimbledon, šest najplodnejših let zaradi profesionalnega statusa ni smel igrati na štirih največjih turnirjih.

K sreči so se ob koncu 60. let za teniške profesionalce začeli boljši časi. Največ zaslug za to je imel nekdanji odlični igralec Jack Kramer, ki je v 40. letih dvakrat osvojil US Open (1946, 1947) in Wimbledon (1947). Kramer je gojil napadalni slog igre, ki je temeljil na močnem forhendu in ubijalskem servisu. Prav zaradi teh dveh orožij so njegovi igri rekli »big game«. Tudi on je izkusil muke poklicnega udarjanja žogice. Profesionalci so včasih igrali približno tako: najprej je bilo treba najti tekmeča, s katerim sta potem na različnih koncih ZDA odigrala tudi do sto ekshibicijskih dvobojev in si po posebnem ključu razdelila izkupiček, ki je večinoma prihajal od prodaje vstopnic. Kramer je prvo serijo odigral leta 1948 proti Bobbyju Riggsu. Njun prvi dvoboj je bil na sporedu v newyorškem Madison Square Gardnu. Dvoboj je bil kljub snežnemu viharju popoln uspeh. Prodali so več kot 16.000 vstopnic in iztržili 55.000 dolarjev. To je bilo dobro znamenje za Kramerjev profesionalni ognjeni krst. Pozneje je podobni seriji, ki sta trajali skoraj celo leto, odigral tudi s Panchem Gonzalesom in Avstralcem Frankom Sedgmanom. Leta 1952 je Kramer, čeprav je bil še aktivni igralec, začel svojo promotorsko kariero. Od predhodnikov se je popolnoma razlikoval, saj mu ni šlo le za dobiček, ampak je imel v mislih predvsem pravice teniških igralcev.

Že leta 1960 je sprožil glasovanje o začetku t. i. odprtega tenisa, v katerem bi lahko skupaj nastopali amaterji in profesionalci. Zmanjkalo je le pet glasov, da bi njegova prizadevanja postala resničnost. Zato je bilo treba počakati do leta 1968, ko je imel Kramer s svojimi somišljeniki precej večji vpliv, pa tudi splošno družbeno ozračje je bilo bolj naklonjeno tovrstnim novostim. Kramerju je namreč teniškim funkcionarjem uspelo dopovedati, da profesionalizem pomeni stoddotno predanost in ljubezen do športa. In če se nečemu predaš z dušo in telesom, ne ostane dovolj časa, da bi hodil še v službo in tako skrbel za svoje preživetje. Leta 1968 se je začela t. i. odprta era, ki je morda najpomembnejši mejnik v teniški zgodovini. Laverju in družini so se spet odprla vrata odprtih prvenstev Avstralije, Francije in ZDA ter Wimbledon (Šket, 2013).

3.8 EKSPANZIJA WIMBLEDONSKEGA TENISA OD LETA 1968 DO 1985

Ko je Wimbledon postal del profesionalnega tenisa, je prišlo tudi do sprememb v teniški opremi in denarnih nagradah.

Slika 10. Slika prikazuje Billie Jean King med tekmo z novim loparjem Wilson T2000.

Billie Jean King, ki je zmagala na prvem Open Wimbledonu leta 1968, je igrala z novim železnim loparjem Wilson T2000. To je bila velika novost, saj so do takrat vsi uporabljali samo lesene loparje. Ta nov lopar je bil lažji in močnejši, z dolgim vratom in majhnim okvirjem. Kasneje ga je uporabljal tudi Jimmy Connors, zaradi katerega je postal tako popularen. To je bil začetek nove ere tenisa (Edworthy, 2015).

Leta 1976 je Howard Head, vaditelj blagovne znamke Prince, predstavil prvi lopar Prince Classic z velikim okvirjem (110 inch), ki je postal zelo popularen. Weed USA (ameriško podjetje, ki se ukvarja z loparji) je hitro spoznal, da je lopar prevelik. Nato so izdelali lopar z manjšo glavo in višjo ceno, Princ Pro, ki je postal prodajna uspešnica. Oba loparja sta imela aluminijaste okvirje, področje za strune pa 50 odstotkov večje kot standardni leseni lopar. Majhna teža, velik sweet spot (idealna točka udarca) in močno povečana moč teh prvih loparjev z večjo glavo so pomagali slabšim igralcem, vendar je bila za boljše igralce posledica večja nepredvidljivost glede tega, kam bo žogica padla po udarcu. Udarci, sproženi izven »sweet spota«, so zvižjali aluminijasti okvir in spreminjali smer leta žogice.

Zato so boljši igralci potrebovali bolj tog okvir. Kot najboljši material se je izkazala mešanica ogljikovih vlaken in plastične smole. Ta novi material je dobil ime grafit. Grafitni loparji so se pojavili v osemdesetih letih (An evolutionary History, b.d.).

Denarne nagrade v Wimbledonu podeljujejo od leta 1968. Glavna težava je bila, da so ženske dobivale nižje zneske od moških. Spodnja tabela prikazuje, kako je denarni sklad naraščal in kako so delili nagrade po posameznih tekmovanjih.

LETO	Moški posamezno £	Moške dvojice £	Ženske posamezno £	Ženske dvojice £	Mešane dvojice £	Nagradni sklad turnirja £
1968	2000	800	750	500	450	26.150
1969	3000	1000	1500	600	500	33.370
1970	3000	1000	1500	600	500	41.650
1971	3750	750	1800	450	375	37.790
1972	5000	1000	3000	600	500	50.330
1973	5000	1000	3000	600	500	52.400
1974	10.000	2000	7000	1200	1000	97.100
1975	10.000	2000	7000	1200	1000	114.875
1976	12.500	3000	10.000	2400	2000	157.740
1977	15.000	6000	13.500	5200	3000	222.540
1978	19.000	7500	17.100	6500	4000	279.023
1979	20.000	8000	18.000	6930	4200	277.066
1980	20.000	8400	18.000	7276	4420	293.464
1981	21.600	9070	19.400	7854	4770	322.136
1982	41.667	16.666	37.500	14.450	6750	593.366
1983	66.600	26.628	60.000	23.100	12.000	978.211
1984	100.000	40.000	90.000	34.700	18.000	1.461.896
1985	130.000	47.500	117.000	41.100	23.400	1.934.760
1986	140.000	48.500	126.000	42.060	25.200	2.119.780
1987	155.000	53.730	139.500	46.500	27.900	2.470.020
1988	165.000	57.200	148.500	49.500	29.700	2.612.126
1989	190.000	65.870	171.000	56.970	34.200	3.133.749
1990	230.000	94.230	207.000	81.510	40.000	3.819.730
1991	240.000	98.330	216.000	85.060	41.720	4.010.970
1992	265.000	108.570	240.000	93.920	46.070	4.416.820
1993	305.000	124.960	275.000	108.100	53.020	5.048.450
1994	345.000	141.350	310.000	122.200	60.000	5.682.170
1995	365.000	149.540	328.000	129.300	63.500	6.025.550
1996	392.500	160.810	353.000	139.040	68.280	6.465.910
1997	415.000	170.030	373.500	147.010	72.200	6.884.952
1998	435.000	178.220	391.500	154.160	75.700	7.207.590
1999	455.000	186.420	409.500	167.770	79.180	7.595.330
2000	477.500	195.630	430.000	176.070	83.100	8.056.480
2001	500.000	205.000	462.500	189.620	87.000	8.525.280
2002	525.000	210.000	486.000	194.250	88.500	8.825.320
2003	575.000	210.000	535.000	194.250	88.500	9.373.990

2004	602.500	215.000	560.500	200.000	90.000	9.707.280
2005	630.000	218.500	600.000	203.250	90.000	10.085.510
2006	655.000	220.690	625.000	205.280	90.000	10.378.710
2007	700.000	222.900	700.000	222.900	90.000	11.282.710

Tabela 2. Tabela prikazuje denarne nagrade v Wimbledonu od leta 1968 do 2007 (Wimbledon, 2015).

Iz tabele je razvidno, da je bilo moško tekmovanje bolj cenjeno. Zato so moški dobivali višje denarne nagrade. Ženske so si do leta 2007 prizadevale, da bi dobile enake zneske kot moški.

Wimbledon je svojim znanim imenom postal glavna blagovna znamka (brand name), prek katere so številni dobro zaslužili. To pomeni, da je vplival na socialni in gospodarski razvoj nasploh. Različna podjetja športnih oblačil so v tem času svoje izdelke ponujala najboljšim igralcem, tako da se je njihov zaščitni znak čim bolje videl in populariziral. Moda se je spreminjala predvsem pri ženskah. Začele so nositi vse krajše obleke, kar je moške gledalce privabljal na tekme.

Ker je televizija v tem času že redno spremljala wimbledonska tekmovanja, je bilo to še bolj poudarjeno. Podjetja, kot so Dunlop, Slazenger, Wilson, Donnay in Filla, so v tem času doživljala finančne uspehe, ker je njihova oprema postajala vse bolj popularna.

Leta 1971 je bil v Wimbledonu uveden tie break system točkovanja. Igral se je v vsakem nizu, razen v tretjem pri ženskah in petem pri moških, če je bil rezultat 8 : 8. Tie break se je igral do 7 točk na dve točki razlike. Leta 1979 so sprejeli pravilo, da se tie break igra, če je rezultat 6 : 6. Ta način točkovanja se je ohranil do danes (Barett, 2014).

Naj poudarimo, da je bila leta 1972 ustanovljena teniška lestvica ATP, in sicer z namenom zaščititi interese profesionalnih teniških igralcev.

3.8.1 NAJVEČJA TENIŠKA IMENA OBDOBJA 1968–1985

V tem obdobju bomo izpostavili Jimmyja Connorsa, Bjorna Borga, Johna McEnroa in Billie Jean King.

Jimmy Connors je bil dvakratni zmagovalec Wimbledonu, leta 1974 in 1982. Znan je bil po tem, da je prvi uporabljal železni teniški lopar, s katerim si je ustvaril prednost pred drugimi. Njegov dvoročni bekend je bil novost v tenisu. Igral je zelo napadalen tenis. Leta 1982 je pri 31 letih zmagal v finalu proti McEnrou. Bil je tudi številka 1 na ATP lestvici (Barett, 2014).

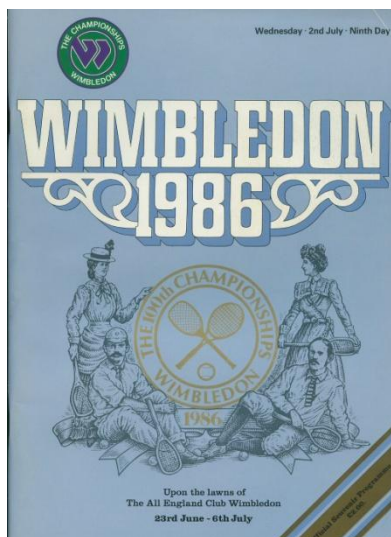
Šved Bjorn Borg je od leta 1976 do 1980 petkrat zapored prejel zmagovalni pokal. 109 tednov je bil prvi na ATP lestvici. Bil je desničar in eden prvih, ki je igral dvoročni bekend. Njegovi glavni značilnosti sta bili močan servis in top spin forhend. Upokojil se je leta 1982 s 26 leti.

Američan John McEnroe je bil trikratni zmagovalec Wimbledonu – leta 1981, 1983 in 1984. Bil je levičar, nadarjen za igranje posamezno in v dvojicah, vendar se je obnašal zelo kontroveržno. Zaradi njega so v All England Clubu uvedli nagrado za primerno obnašanje, ki se je podeljevala na koncu tekmovanja. Upokojil se je leta 1992.

Billie Jean King je bila Američanka, ki v wimbledonski zgodovini zaseda posebno mesto. S 17 leti je s partnerico Karen Hantze zmagala v ženskih dvojicah. Z leti je postajala strokovnjak na vseh področjih teniške igre. S šestimi zmagami na Wimbledonu je postala najuspešnejša igralka do prihoda Martine Navratilove. Bila je zagovornica enakih pravic moških in žensk v športu. Ustanovila je World Tennis Association (WTA) in žensko športno fundacijo. Upokojila se je leta 1983.

3.9 SPREMEMBE V WIMBLEDONU OD 1986 DO DANES

Leta 1986 se je igralo stoto wimbledonsko tekmovanje. Za ta poseben dogodek je vodstvo kluba predstavilo novi logo turnirja, ki je bil uporabljen na vseh tiskovinah.

Slika 11. Slika prikazuje novi logo Wimbledonu.

Po dolgem času so bile v Wimbledonu leta 1986 uvedene nove rumene teniške žogice Slazenger. Pakirane so bile v modrih pločevinkah.

Istega leta so morali igralci in uradniki prvič opraviti dopinški test (Barett, 2014).

Grafitni teniški loparji so tenis privedli na višjo raven igranja. Večja moč in hitrost ter manjša teža loparja je igralcem omogočala nov pristop k igri. Večji okvirji loparja so igralcem omogočili, da pokrijejo večji del igrišča in vrnejo žogice, ki jih do takrat niso mogli. Točke so se časovno skrajšale, servis je postal najpomembnejši dejavnik igre, ki je prinesel zmago. Z dobrim servisom si je vsak igralec ustvaril ogromno prednost in možnost, da točko čim prej zaključí na mreži.

Moda je v Wimbledonu vse do danes ostala zelo pomembna. Vsako leto se pojavljajo manjše spremembe v oblačilih in obutvi. Od leta 1986 do danes so bombažna oblačila zamenjali s poliestrskimi. Ta igralcem omogočajo, da se manj potijo in bolje počutijo na visokih temperaturah.

Leta 2012 je bilo v Wimbledonu odigrano posebno olimpijsko tekmovanje, na katerem je zmagal Andy Murray. Britanci so na ta naslov zelo ponosni, posebej zaradi tega, ker je v finalu

Murray premagal Rogerja Federerja, za katerega večina ljubiteljev tenisa pravi, da je največji igralec vseh časov.

3.10 TRADICIJA V WIMBLEDONU

3.10.1 POBIRALCI IN POBIRALKE ŽOGIC

Barett (2014) navaja, da so bili leta 1920 v Wimbledonu uvedeni pobiralci žogic. Njihova naloga je bila pospešiti teniško igro. Od leta 1946 so bili pobiralci žogic mladostniki iz lokalnih šol in institucij. Leta 1977 so žogice lahko pobirala tudi dekleta, leta 1986 pa so na centralnem igrišču prvič sodile sodnice.

Slika 12. Slika prikazuje pobiralce žogic iz leta 1927 (Barett, 2014).

Število pobiralcev žogic je z leti naraščalo, leta 1930 jih je bilo 46, od leta 2007 pa 250. Njihova povprečna starost je 15 let. Pobiralci žogic imajo vsako leto priprave, ki se začnejo februarja, bolj intenzivne pa postanejo, ko se približuje tekmovanje. Priprave vključujejo razvoj gibalnih sposobnosti in fitnesa, manipuliranje z žogico, štetje, ukvarjanje z igralci (podajanje brisače) in podrobnosti (menjava mest, začetek in konec igre ...).

Oblačila pobiralcev žogic so se skozi čas spreminjala. V spodnji tabeli so prikazane njihove spremembe.

Tabela 3. Tabela prikazuje spremembe oblačil pobiralcev žogic skozi čas.

OBDOBJE	OBLAČILA
1922–1931	Sive majice, temne kratke hlače in temne nogavice
1932–1954	Sive majice in dolge temne nogavice
1955–1957	Majica v barvah kluba in temne dolge hlače
1958–1995	Majica v barvah kluba in kratke hlače
1996–2005	Vijolična majica in zelene kratke hlače
2006 ...	Polo majica in kratke hlače, ki jih je oblikoval Polo Ralph Lauren

3.10.2 WIMBLEDONSKI POKALI

Prvi pokal, ki je bil zmagovalcu podeljen leta 1877, je bil »Field Cup«. Izdelan je bil iz čistega srebra. Po takratnih pravilih je lastnik pokala postal tisti, ki je trikrat zapored zmagal na Wimbledonu. William Reinshaw je zmagoval od leta 1881 do 1883 in tako zadržal pokal. Zato je moral odbor kupiti nov pokal, ki je stal 50 gvinej. Zgodba se je ponovila od leta 1884 do 1886. Takrat so se v odboru odločili, da se pokal ne bo več podeljeval zmagovalcu. Od leta 1887 se na pokal vgravirajo imena zmagovalcev. Leta 2009 je zmanjkalo prostora za graviranje, zato so oblikovali črno podnožje pokala, na katero se vpisujejo imena zmagovalcev.

Slika 13. Slika levo predstavlja »Field Cup«, pokal ki je dodeljen zmagovalcu na prvem tekmovanju leta 1877.

Slika 14. Slika desno prikazuje zmagovalni pokal, ki se v Wimbledonu podeljuje od leta 1887.

Novi pokal, ki se v Wimbledonu uporablja še danes, je srebrne barve in pozlačen, visok 47 cm in širok 19 cm. Na njem je zapisano »All England Lawn Tennis Club Single Handed Championship of the World« (Johnson, 2015).

Zmagovalke (»Ladies singles«) so nagrajene s srebrnim pladnjem, ki je znan kot »Rosewater Dish«. V premeru je dolg 49 cm, okrašen pa je z mitološkimi figurami. Podeljuje se od leta 1886. Prvi pokal, ki je bil podeljen leta 1884, je bila cvetna košarica.

Slika 15. Slika prikazuje pokal, podeljen prvi zmagovalki wimbledonskega tekmovanja 1884.

Zmagovalci moških in ženskih dvojic ter mešanih dvojic dobijo srebrne pokale. Vsi finalisti dobijo srebrno ploščo (Barett, 2014).

3.10.3 BARVE IN UNIFORME

Temno zelena in vijolična sta tradicionalni wimbledonski barvi. Kljub temu morajo vsi igralci nositi bela oblačila, saj tako določa tradicija. Linijski in glavni sodniki ter pobiralci žogic so do leta 2005 nosili zelena oblačila. Leta 2005 pa je Wimbledon podpisal pogodbo s Polo Ralph Lauren – od takrat je za dizajn oblačil v Wimbledonu zadolžen zunanji izvajalec (Johnson, 2015).

4 SKLEP

Wimbledonsko tekmovanje je bilo ustanovljeno leta 1877, in sicer zaradi velikega interesa za igranje tenisa. Na začetku so tekmovali samo moški posamezno.

Od ustanovitve kluba se je tekmovanje nenehno razvijalo, povečevalo se je število udeležencev, prilagajala so se pravila, velikost igrišč, loparji in žogice. Leta 1884 sta bila uvedena žensko posamično tekmovanje in moške dvojice. Vzporedno z razvojem tekmovanja je bilo treba vlagati v infrastrukturo, ki bo zadovoljevala potrebe številnih gledalcev. Ti so v začetku prihajali samo iz Velike Britanije, kasneje pa z vsega sveta. Pred prvo svetovno vojno so bila med uradna tekmovanja dodana tekmovanja v ženskih in mešanih dvojicah.

Med prvo svetovno vojno (1914–1918) tekmovanja v Wimbledonu niso potekala. Različne donacije članov so klubu pomagale preživeti.

Po prvi svetovni vojni se je klub razvijal naprej. Leta 1922 je bilo zgrajeno centralno igrišče z 9989 sedeži in 3600 stojišči. Tekmovanje je bilo zelo cenjeno, pogosto so ga obiskovali tudi člani kraljeve družine. Razvoj medijev je vplival na večjo prepoznavnost Wimbledonu v svetu. Tehnološki razvoj je vplival na razvoj opreme za pripravo igrišč (motorni valjar), kakovostnejši mestni promet, ki je omogočal lažji dostop do Wimbledonu, ter razvoj teniške opreme.

Med drugo svetovno vojno se tekmovanja niso izvajala, saj je Wimbledon večinoma služil za vojaške potrebe.

Po drugi svetovni vojni je popularnost tenisa naraščala. Leta 1947 so bila v Wimbledonu uvedena tekmovanja mladincev v moški in ženski konkurenci (posamezno in dvojice), mlajših od 18 let, vendar so bila v program Wimbledonu uradno uvrščena leta 1975.

Na začetku 60. let se je pojavil problem profesionalnih igralcev. Nekateri so imeli profesionalne pogodbe, zato niso smeli tekmovali v Wimbledonu, ki je bil amatersko tekmovanje. Tako sta bila leta 1968 amaterstvo in profesionalizem združena.

Wimbledon je preživel do danes in se še vedno razvija. Tradicija, nove ideje in poseben odnos do tekmovalcev mu dajejo posebno mesto na vsakoletnem teniškem koledarju.

5 VIRI

1877 Wimbledon Championship. (2015). Wikipedija. Prosta enciklopedija. Pridobljeno iz http://en.wikipedia.org/wiki/1877_Wimbledon_Championship.

Barrett, J. (2014). Wimbledon, the official history. London. Vision sports publishing Ltd.

Edworthy, S. (26. 6. 2014). Wimbledon in 13 objects: 4. Billie Jean King's wilson t2000 steel racket. Wimbledon. Pridobljeno iz http://www.wimbledon.com/en_GB/news/blogs/2014-06-26/201406251403717209211.html.

Friščič, V. (2004). *Tenis bez tajni* (Tenis brez skrivnosti). Zagreb: Tenis, 2004. – (Biblioteka Tenis)

Johnson, B. (2015). The History of the Wimbledon Tennis Championships. Pridobljeno iz <http://www.historic-uk.com/CultureUK/The-History-of-the-Wimbledon-Tennis-Championships/>.

Klemenc, M. (1987). *Igra za vsakogar TENIS*. Ljubljana: CZNG.

Kugonić, O. (1990). *Tenis*. Ljubljana: Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije in Republiški odbor za šport.

Omerzel, B. (2007). Tenis v izbirnem predmetu šport (Diplomsko delo, Fakulteta za šport). Pridobljeno iz <http://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22045330OmerzelBostjan.pdf>

Šket, G. (19. 6. 2013). Štirideset let profesionalnega tenisa. Polet. Pridobljeno iz <http://www.polet.si/telo-um/stirideset-let-profesionalnega-tenisa>.

The Championships, Wimbledon. (2015). Wikipedija. Prosta enciklopedija. Pridobljeno iz http://en.wikipedia.org/wiki/The_Championships,_Wimbledon.